

Nastolatki w konspiracji i w Powstaniu Warszawskim

SZKOŁA PODSTAWOWA, KLASA IV

AUTORKA: Anna Sobowiec

- I. Przeczytaj fragment książki Michała Rusinka *Zakłęcie na „W”* napisanej na podstawie wspomnień Włodzimierza Dusiewicza „Duszy” i odpowiedz na trzy pytania.

Jesteście ciekawi, jakie tajne zadania dostawaliśmy [...]? Teraz, gdy już wojna się skończyła, wiem, co było tajnym zadaniem, a co nie. Wtedy – nie miałem pojęcia. Okropnie chciałem przeżyć prawdziwą przygodę, z kimś naprawdę walczyć, zrobić coś ważnego. Ale jak się [...] działało w tajnej organizacji, to nie można było wszystkiego wiedzieć. [...] No więc kiedyś poproszono mnie, żebym raz w tygodniu o określonej godzinie przychodził na Poczta Główną, podchodził do określonego okienka i mówił:

– Dzień dobry. Jestem filatelistą [kolekcjonerem znaczków pocztowych]. Czy są nowe znaczki?

Dostawałem wtedy nie tylko znaczki, ale i koperty, które wkładano pod okładkę klasera [albumu na znaczki pocztowe]. Klaser musiałem zanosić do znajomego zakładu fotograficznego. Strasznie to było nudne, mówię Wam! Myślałem, że pan, który tam pracuje, jest prawdziwym filatelistą, ale po wojnie okazało się, że nie był. Ale dowiedziałem się też, że to moje niewinne i nudne przenoszenie kopert w klaserach było Bardzo Ważnym Zadaniem. Nie chodziło w nim o znaczki, ale o to, co było w kopertach. W zakładzie fotograficznym pracował Biały Pan, który je starannie otwierał nad parą i czasami znajdował w nich listy z bardzo ważnymi informacjami. Dzięki tym informacjom udało się pokrzyżować sporo planów Czarnym Panom.

Źródło cytatu: Michał Rusinek, *Zakłęcie na „W”*, Łódź–Warszawa 2011, s. 31–34.

1. O czym marzył bohater opowieści, gdy był nastolatkiem?

---

2. Zastanów się, dlaczego w czasie wojny „Dusza” nic nie wiedział o prawdziwym celu swojego zadania.

.....

.....

.....

3. Jak myślisz, do jakiej tajnej organizacji mógł należeć nastoletni Włodek?

.....

.....

.....

II. Wybierz właściwe wyjaśnienie określenia Godzina „W” – podkreśl lub zaznacz kółkiem pasujące sformułowania.

1

SIERPNIĄ 1944

W T O R E K
imieniny Piotra, Juliana

godz. 7.00 – łączniczki otrzymują rozkaz
Komendanta Okręgu Warszawa AK
Antoniego Chruściela „Montera”
o ustaleniu Godziny „W”
na 1 sierpnia, godz. 17.00.

Kryptonim
wybuchu Powstania
Warszawskiego

1 sierpnia,
godz. 7.00

Kryptonim
rozpoczęcia akcji
pod Arsenalem

1 sierpnia 1944,
godz. 17.00

Godzina walki
i wolności

1 września 1939,
godz. 4.45

III. Przyjrzyj się poniższej fotografii, przeczytaj jej opis i zaznacz w tabelce, co jest prawdą (**P**), a co fałszem (**F**).

Harcerze Tadeusz Jarosz „Topacz” (po prawej), Andrzej Heppen „Stasiek” oraz niezidentyfikowany chłopiec opróżniają skrzynkę Harcerskiej Poczty Polowej znajdującą się przy barykadzie obok budynku PKO na ulicy Świętokrzyskiej. Na skrzynce naklejone są dwie kartki, być może zawierające instrukcje dla wysyłających listy. 6–17 sierpnia 1944 roku.

Fot. Olgierd Budrewicz „Konrad”, ze zbiorów MPW

W czasie Powstania Warszawskiego nawet najmłodszy harcerze walczyli z bronią w rękę.	P / F
Harcerze z Szarych Szeregów podczas Powstania Warszawskiego przynosili listy i gazety.	P / F
Skrzynki Harcerskiej Poczty Polowej były umieszczane między innymi na barykadach, płotach i domach.	P / F
Harcerska Poczta Polowa działała w czasie całej wojny.	P / F
Każdy harcerz działający podczas wojny musiał mieć pseudonim, który zwykle sam wymyślał, aby ukryć swoje prawdziwe imię i nazwisko.	P / F
Pseudonim to przezwisko, które w czasie wojny wymyślali koledzy i koleżanki dla zabawy.	P / F